

Obsah

Předmluva	11
1 Zajištění pacienta v odborné přednemocniční péči	12
1.1 Obecná odborná první pomoc	12
1.2 Monitorování životních funkcí v přednemocniční péči	13
1.2.1 Měření krevního tlaku	13
1.2.2 Pulzní oxymetrie	13
1.2.3 Glukometr	14
1.2.4 Teploměr	14
1.2.5 Kapesní svítilna	14
1.2.6 Přístroj ke kontinuálnímu monitorování životních funkcí s více funkcemi	15
1.3 Přístupy do krevního řečiště v přednemocniční péči	16
1.3.1 Periferní žilní přístup	16
1.3.2 Intraoseální přístup	17
1.3.3 Lineární dávkovač	18
1.4 Přístroje k zajištění a monitorování dýchacích cest	18
1.4.1 Přístroj pro umělou plicní ventilaci	18
1.4.2 Kapnometrie	19
1.4.3 Odsávačka	19
1.5 Přístroje ke kompresi hrudníku	20
1.5.1 Kardiopumpa	20
1.5.2 Kompresní systém LUCAS	20
1.5.3 Systém AutoPulse	20
1.6 Měření laboratorních hodnot v přednemocniční péči	21
1.6.1 Přístroj k měření laktátu	21
2 Poranění hlavy	22
2.1 Anatomie hlavy	22
2.2 Orientační vyšetření u kraniocerebrálního poranění	23
2.2.1 Prvotní vyšetření postiženého	23
2.2.2 Hodnocení kvality vědomí	23
2.2.3 Vyšetření motorické aktivity	23
2.2.4 Hodnocení zornic	23
2.2.5 Druhotné vyšetření postiženého	24
2.3 Příčiny poranění	24
2.4 Kraniocerebrální poranění	24
2.4.1 Zlomeniny lebky	24
2.4.2 Difuzní poranění mozku	25
2.4.3 Fokální poranění mozku	26
2.5 Sekundární poranění mozkové tkáně	28
2.6 Poranění obličejového skeletu	29

3	Akutní stavy ohrožující oko	31
3.1	Anatomie zrakového ústrojí	31
3.2	Oční úrazy	32
3.2.1	Poranění mechanickými vlivy	32
3.2.2	Poranění chemickými látkami	34
3.2.3	Poškození oka zářením	36
3.2.4	Poškození oka elektrickým proudem	36
3.3	Akutní glaukomový záchvat	37
4	Poranění páteře a míchy	38
4.1	Anatomie páteře a míchy	38
4.2	Výskyt poranění	38
4.3	Poranění jednotlivých úseků páteře	39
4.3.1	Poranění krční páteře	39
4.3.2	Poranění hrudní páteře	40
4.3.3	Poranění bederní páteře	40
4.4	Poranění míchy	41
4.4.1	Primární poškození míchy	41
4.4.2	Sekundární poškození míchy	41
4.5	Pomůcky ke znehybnění páteře	42
5	Poranění hrudníku	44
5.1	Anatomie hrudníku	44
5.2	Poranění zavřená (nepenetrující)	44
5.2.1	Jednoduchá zlomenina žeber	45
5.2.2	Komplikované a blokové zlomeniny	45
5.2.3	Zlomeniny hrudní kosti	46
5.2.4	Poranění nitrohrudních orgánů	46
5.3	Poranění otevřená (penetrující)	48
6	Poranění břicha	52
6.1	Anatomie dutiny břišní	52
6.2	Zavřená poranění	52
6.2.1	Jednotlivá zavřená poranění břicha	52
6.3	Otevřená poranění	54
7	Končetinová poranění a poranění pánve	55
7.1	Anatomie pánve a skeletu	55
7.2	Rozdělení podle charakteru poranění	55
7.3	Rozdělení zlomenin	55
7.3.1	Obecné příznaky	56
7.3.2	Obecné zásady odborné první pomoci u zavřených zlomenin	56
7.3.3	Obecné zásady odborné první pomoci u otevřených zlomenin	57
7.4	Zlomeniny horní končetiny	57
7.4.1	Zlomeniny klíční kosti	57
7.4.2	Zlomeniny lopatky	58
7.4.3	Zlomeniny pažní kosti	58
7.4.4	Zlomeniny předloktí	59

7.4.5	Zlomeniny zápěstí a kostí ruky	61
7.5	Zlomeniny pánve a dolní končetiny	61
7.5.1	Zlomenina pánve	61
7.5.2	Zlomeniny stehenní kosti	62
7.5.3	Zlomeniny bérce	64
7.5.4	Zlomeniny kotníku	65
7.5.5	Zlomeniny prstů nohy	65
7.6	Poranění kloubů	66
7.6.1	Distorze – podvrtnutí kloubu	66
7.6.2	Kontuze – pohmoždění kloubu	66
7.6.3	Luxace – vykloubení kloubu	67
8	Polytrauma	68
8.1	Příčiny úrazů	68
8.2	Závažnost a prognóza polytraumatu	68
8.3	Typická polytraumata	69
8.4	Klasifikační schémata	69
8.5	Postupy ošetření u polytraumat	69
9	Tlaková poranění	70
9.1	Crush syndrom	70
9.2	Blast syndrom	71
9.2.1	Vzdušný blast syndrom	72
9.2.2	Vodní blast syndrom	72
9.2.3	Blast syndrom v pevném prostředí	72
10	Úrazy při dopravních nehodách	74
10.1	Zranění způsobená nevhodným použitím nebo nepoužitím bezpečnostních pásů	74
10.2	Poranění způsobená airbagem	75
10.3	Zranění motocyklisty	76
10.4	Vyproštění zraněného z auta	78
11	Mimořádná událost s hromadným postižením zdraví	80
11.1	Jednotlivé kroky doporučeného postupu při řešení hromadného postižení zdraví	81
11.1.1	Aktivace traumatologického plánu ZZS a cílových zařízení	81
11.2	Třídící a identifikační karta pro lékařské třídění při hromadném postižení zdraví	86
12	Specifická poranění	88
12.1	Tonutí	88
12.2	Oběšení a uškrcení	89
13	Sportovní úrazy	91
13.1	Prevence úrazu v tělesné výchově	91
13.2	Mechanismy a etiologie zranění vzniklých při běhání	91
13.2.1	Vnější faktory	91

13.2.2	Vnitřní faktory	92
13.2.3	Zásady ošetření a léčby	93
13.3	Mechanismy a etiologie zranění vzniklých při házení (vrhání)	93
13.3.1	Zásady ošetření a léčby	93
13.4	Sportovní vybavení	95
13.4.1	Ochranné pomůcky	95
13.5	Úrazy v extrémních podmínkách	96
14	Poškození teplem, chladem, elektrickým proudem a chemickými látkami	98
14.1	Anatomie kůže	98
14.2	Popáleniny (combustiones)	98
14.3	Hodnocení rozsahu popálení	98
14.3.1	Hloubka postižení	99
14.4	Poleptání – chemické poškození	101
14.4.1	Požítí chemikálií	101
14.5	Úraz elektrickým proudem	102
14.6	Zasažení bleskem	103
14.7	Úpal a úžeh	104
14.8	Podchlazení (hypotermie)	104
14.9	Omrzliny (congelationes)	106
15	Náhlé příhody břišní (NPB, akutní břicho)	108
15.1	Anatomie břišní oblasti	108
15.2	Náhlé příhody břišní (NPB)	109
15.2.1	Zánětlivé NPB	109
15.2.2	Ileózní NPB	111
15.2.3	Krvácení	111
15.2.4	Úrazy	112
16	Urologické úrazy	114
16.1	Úrazy urogenitálního systému	114
16.2	„Fraktura“ penisu	114
16.3	Priapizmus	115
16.4	Torze varlete	115
16.5	Parafimóza	115
17	Akutní stavy v gynekologii	117
17.1	Úrazy ženských pohlavních orgánů	117
17.1.1	Úrazy zevních ženských pohlavních orgánů	117
17.1.2	Úrazy vnitřních ženských pohlavních orgánů	117
17.2	Krvácení	118
17.3	Akutní stavy související s graviditou	119
17.3.1	Potrat hrozící v I. a II. trimestru	119
17.3.2	Předčasné odlučování placenty v II. a III. trimestru	119
17.3.3	Krvácení po spontánním potratu	119
17.3.4	Krvácení po umělém přerušení těhotenství	120
17.3.5	Mimoděložní těhotenství	120
17.3.6	Abnormální krvácení po porodu v šestinedělí	121

17.4	Bolesti v podbřišku	121
17.5	Porod	122
18	Návykové látky a akutní otravy	126
18.1	Návykové látky	126
18.1.1	Nejčastěji zneužívané drogy	126
18.1.2	Vliv návykových látek na orgány a orgánové systémy	127
18.2	Akutní otravy	128
18.2.1	Otrava houbami	128
18.2.2	Otrava léky	129
18.2.3	Otrava alkoholem	129
18.2.4	Otrava oxidem uhelnatým	130
18.2.5	Otrava jinými látkami	131
18.3	Ohrožení toxickými látkami	132
19	Vybrané akutní stavy v interních oborech	137
19.1	Diabetes mellitus	137
19.2	Bolesti na hrudi	139
19.2.1	Akutní infarkt myokardu (AIM)	139
19.3	Cévní mozková příhoda	142
20	Vybrané akutní stavy u dětí	143
20.1	Specifika přednemocniční péče u dětí	143
20.2	Dušení	143
20.2.1	Dušení při vdechu	143
20.2.2	Dušení při výdechu	146
20.3	Křeče	146
20.3.1	Febrilní křeče	146
20.4	Akutní intoxikace u dětí	148
21	Modelové situace	149
21.1	Úraz na kole	149
21.2	Rodinné neshody	149
21.3	Pád z lešení	150
21.4	Táborák	151
21.5	Vyřizování účtů	152
21.6	Sražený chodec	153
21.7	Aspirace cizího tělesa	154
21.8	Pád ze žebříku při malování pokoje	155
21.9	Havárie osobního vozu	156
21.10	Dělník v lesoparku	157
21.11	Poleptání kyselinou	157
21.12	Úraz v dílně	158
21.13	Akvarista	159
21.14	Pád z kola	160
21.15	Přepadení	161
21.16	Nevolnost v bazénu	162
21.17	Přepadení banky	163

21.18	Úraz manipulanta	164
21.19	Sklenář	165
21.20	V tramvaji	166
21.21	Náledí	166
21.22	Oslava silvestra	167
21.23	Úraz v domácnosti	168
21.24	Nevydařená oslava	169
21.25	Kutil	170
Stručný výkladový slovník použitých cizích slov		172
Přehled použitých zkratk		176
Literatura		177
Rejstřík		179